

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 1076

van **MIEKE SCHAUVLIEGE**

datum: 17 augustus 2022

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

Aanbevelingen onderzoekscommissie PFAS-PFOS - Opvolging

De onderzoekscommissie PFAS-PFOS heeft op 28 maart 2022 haar werkzaamheden afgerond en haar eindverslag voorgelegd. Hierin deed ze aanbevelingen voor de aanpak van de PFAS-problematiek en het voorkomen van gelijkaardige milieurampen en risico's voor de volksgezondheid.

Graag had ik een exhaustief overzicht van alle maatregelen die de Vlaamse overheid per aanbeveling zal ondernemen, met de volgende gegevens:

1. de naam van de maatregel (project, actie, onderzoek, infrastructuurwerken, regelgeving enzovoort),
2. de doelstelling van de maatregel,
3. de verantwoordelijke administratie,
4. de betrokken partners,
5. het vrijgemaakte budget voor de maatregel,
6. de termijn van de maatregel,
7. de status van de maatregel (nog niet opgestart, opgestart, in uitvoering, afgewerkt, uitgesteld, verlengd enzovoort),
8. op welke wijze de doelstelling wordt gemonitord,
9. de tussentijdse resultaten van de maatregel (of streefdatum indien nog geen tussentijds resultaat).

Gelieve hiervoor de tabel in de bijlage in te vullen.

Bijlage:

	Titel verslag	Aanbeveling	Maatregel	Doelstelling	Verant adm
1	5.1 Specifiek voor de case van 3M	De Vlaamse overheid moet op alle mogelijke manieren 3M verantwoordelijk stellen om zo de volledige factuur van de aangerichte vervuiling, inclusief de sanering en de afgeleide milieu-, economische en gezondheidsschade door 3M te laten vergoeden.			
2		3M moet via gerechtelijke weg worden verplicht om alle relevante data aan te leveren die inzicht kunnen geven in de verspreiding van PFAS in de omgeving van			

		3M Zwijndrecht voor de periode van 1976 tot heden, inclusief een stoffenbalans met terugwerkende kracht, alle luchtmodellerings en zovoort.			
3		De vaststelling dat 3M niet gehandeld heeft volgens het voorzorgsprincipe, doordat niet alle informatie transparant beschikbaar is gesteld, alsook dat het bedrijf de negatieve effecten van PFAS blijft ontkennen, wordt door Vlaanderen meegenomen in alle juridische procedures.			
4		Door het afgelegde traject van 3M is verscherpt toezicht en handhaving op alle aan 3M opgelegde verplichtingen en voorwaarden aangewezen. De algemene aanbevelingen in dit verslag zijn ook 6 en dikwijls zelfs in het bijzonder 6 specifiek van toepassing op 3M.			
5		Bij een niet-constructieve opstelling van bedrijven op het vlak van de remediëring van milieuproblemen zal de overheid zich repressiever opstellen.			
6		Alles wordt in het werk gesteld om bijkomende PFAS-belasting vanuit 3M naar de omgeving te vermijden. Voor de stoffen waar 3M elders al nullozingsnormen hanteert, moeten de nullozingsnormen voor die stoffen ook in Vlaanderen worden toegepast.			
7	5.2 Bescherming van mens en omgeving tegen PFOS, andere PFAS en nieuwe chemische stoffen in het algemeen 5.2.1. PFOS en andere PFAS	Voortrekkersrol Vlaanderen. Vlaanderen blijft een voortrekkersrol vervullen bij de Europese uitfasering van niet-essentiële PFAS en de concretisering van het begrip 'essentieel gebruik'. Daarbij wordt gestreefd naar een groepsbenadering voor die chemische stoffen.			
8		Voedselverpakkingen. Via België sluit Vlaanderen sluit zich daarvoor aan bij Nederland, Duitsland, Denemarken, Noorwegen en Zweden en pleit onder meer, conform het Deense voorbeeld, voor een Europese uitfasering van de aanwezigheid van PFAS in voedselverpakkingen.			
9		Consumenteninformatie. De onderzoekscommissie beveelt bij de federale			

		overheid de verplichting aan om de aanwezigheid van PFAS op het etiket van consumentengoederen te vermelden.			
10		De actualisering van het PFAS-actieplan. Het PFAS-actieplan moet een dynamisch en evolutief plan zijn, dat steeds up-to-date wordt gehouden, zowel wat de kennisdeling als wat de acties betreft, met aandacht voor doelgroepgerichte communicatie naar onder meer het brede publiek en kwetsbare groepen, maar ook naar omwonenden van bekende PFAS-hotspots en beroepsgroepen die in contact komen met PFAS. De prioritering voor de aanpak van die hotspots wordt bepaald op basis van wetenschappelijke inzichten en risico-inschatting. Het actieplan wordt telkens goedgekeurd door de Vlaamse Regering en vervolgens wordt het Vlaams Parlement ervan op de hoogte gebracht, zodat de voortgang kan worden gevolgd en geëvalueerd. Dat actieplan bevat minstens bepalingen over: – een gecoördineerde aanpak voor PFAS-metingen in alle milieucompartimenten (lucht, bodem, water); – het bepalen van historische en actuele bronnen van PFAS-emissies en de diverse blootstellingsroutes; – het bepalen van goede meetmethoden en een normenkader, conform andere Europese lidstaten, voor bodem, grondverzet, drinkwater, oppervlaktewater en lucht(emissies); – het onderzoek naar saneringstechnieken en de mogelijkheden of risico's bij het definitief verwijderen van PFAS bij afvalverwerking; – het tegengaan van schadelijke vervangproducten voor PFAS ('regrettable substitution'); – de wijze van opvolging van PFAS-verspreiding bij de bevolking (inclusief kwetsbare doelgroepen).			
11		Bloedonderzoek. De capaciteit voor het uitvoeren van bloedonderzoeken bij de bevolking wordt significant opgedreven. Als			

		een nieuwe verontreiniging ontdekt wordt, wordt een plan van aanpak opgesteld om zo snel mogelijk bij de grootste risicogroepen bloedanalyses te doen. De manier waarop kinderen en jongeren worden gevolgd, al dan niet door middel van bloedonderzoeken, wordt secuur afgewogen, met bijzondere aandacht voor de impact op de kinderen en jongeren zelf en hun integriteit. In het PFAS-biomonitoringsnetwerk wordt een wetenschappelijke afweging gemaakt over de PFAS en/of de vervangproducten ervan die in de meetcampagnes worden opgenomen.			
12	5.2.2. Nieuwe chemische stoffen	EU-Chemicaliënstrategie. Een EU-aanpak voor schadelijke chemische stoffen is cruciaal. Die stoffen verplaatsen zich namelijk via diverse verspreidingsroutes, die geen rekening houden met landsgrenzen. Daarom schrijft Vlaanderen zich actief in de Europese chemicaliënstrategie in, waarbij de EU streeft naar een gifvrij milieu.			
13		Life Cycle Responsibility. Vlaanderen zet zich Europees in voor het versterken van de omgekeerde bewijslast van de REACH-verordening en dringt erop aan om de ‘life cycle responsibility’ in te passen in de REACH-verordening.			
14		Environmental Risk Assessment. Naar analogie van de farmaceutische sector wordt ook een Environmental Risk Assessment (ERA) voor chemische stoffen ingevoerd. Vlaanderen neemt in deze Europese discussie een actieve voortrekkersrol op. Bovendien moet de meetmethodiek volledig uitgewerkt en wetenschappelijk gevalideerd zijn voor alle stappen in het productieproces, waaronder de goedkeuring van het European Chemicals Agency (ECHA). Zo kan de nodige handhaving uitgevoerd worden bij uitstoot, lozing, lekverliezen en calamiteiten. Dat is niet van toepassing op experimentele schaal, zodat een duidelijk onderscheid gemaakt wordt tussen experimenteel onderzoek en opgeschaalde productie.			

15		Acties mbt invoeren uniforme stofbenaming. Bij de Vlaamse administraties wordt gewerkt met een uniforme stofbenaming die minstens het CAS-nummer vermeldt. Die benaming wordt gebruikt in alle overheidsdocumenten, overheidscommunicatie, vergunningsaanvragen, interne en externe rapporten enzovoort.			
16		Wetenschappelijk onderzoek naar alternatieven voor PFAS-toepassingen wordt gestimuleerd.			
17		Alternatieven. Er wordt onderzocht op welke wijze aan bedrijven proactief de weg gewezen kan worden naar veilige alternatieven voor PFAS-stoffen.			
18		Sectorfonds. De commissie beveelt aan om een systeem (sectorfonds) uit te werken zodat mensen (werknemers, ex-werknemers en omwonenden) die aan bepaalde ziektebeelden lijden ten gevolge van een PFAS-blootstelling en bij wie ook verhoogde bloedwaarden zijn vastgesteld, een vergoeding voor hun medische kosten kunnen krijgen die gefinancierd wordt door de veroorzaker of vervuiler. Naar analogie daarvan wordt ook aanbevolen om een systeem uit te werken zodat milieu- en gezondheidsschade die gelinkt wordt aan de verspreiding van PFAS, ook voor een vergoeding in aanmerking kan komen die gefinancierd wordt door de veroorzaker of vervuiler.			
19		Uit voorzorg voor de medewerkers op werkplekken waar gewerkt wordt met zeer zorgwekkende stoffen, wordt in overleg gegaan met de federale overheid om, op kosten van de werkgever: – meer aandacht te vragen voor specifieke kwetsbare werknemers die op hun werkplaats in contact komen met stoffen waarvan wordt vermoed dat ze hormoonverstorende eigenschappen hebben. De kindnorm moet worden toegepast vanuit het voorzorgsprincipe;			

		– erover te waken dat de onafhankelijkheid van de arbeidsgeneeskundige dienst altijd gegarandeerd is; – na de stopzetting van productieprocessen van gevaarlijke stoffen voor mens en omgeving een nazorgtraject op te zetten waarbij metingen in de omgeving en bij de mens voldoende lang kunnen worden opgevolgd om de impact op langere termijn en de verspreiding te kennen; – aan ex-medewerkers (die van job veranderd zijn of gepensioneerd zijn) voor de tijd van het nazorgtraject de gelegenheid te geven om aan dat nazorgtraject deel te nemen, alsook aan meetcampagnes voor nog lopende productieprocessen.			
20	5.2.3. Vergunningverlening industriële exploitaties die werken met chemische stoffen	Aanpassing adviesverleningsprocedure. Adviesverlening van de Vlaamse overheidsdiensten aan andere vergunningverlenende overheden is een kerntaak bij vergunningverlening en moet dan ook opnieuw scherpgesteld worden. Een betere inschatting van risicovolle activiteiten dringt zich op en vraagt een kwaliteitsvolle adviesverleningsprocedure.			
21		Aanpassing lijst verplichte adviesvragen. Kwaliteitsvolle adviesverlening vereist ook een efficiënte tijdsbesteding. Er wordt daartoe een evaluatie gemaakt van (decretaal) verplichte adviesvragen. Bij het opstellen van de lijst van verplichte adviezen is de impact op gezondheid en milieu het leidende principe. Tevens wordt ernaar gestreefd dat alle adviserende instanties hun adviesfunctie ter harte nemen.			
22		Milieugebruiksruimte en gezondheidsgebruiksruimte. Er wordt onderzocht op welke wijze de cumulatieve impact van verschillende industriële processen en activiteiten binnen een regio in kaart kunnen worden gebracht om zo de ‘milieugebruiksruimte’ en de ‘gezondheidsgebruiksruimte’ daarvoor te kunnen bepalen en in rekening te brengen.			
23		VW MER-plicht. De voorwaarden waarmee			

		bepaald wordt of bedrijven MER-plichtig zijn, worden geëvalueerd.			
24		Actualisering onderdeel 'mens en gezondheid in MER/ MER-screening. Zowel bij een MER als bij de MER-screening is een onderdeel 'mens en gezondheid' opgenomen. Samen met het agentschap Zorg en Gezondheid (AZG) wordt getoetst of dat onderdeel nog steeds voldoende accuraat en actueel is. Het team-MER moet over voldoende expertise beschikken om de gezondheidsrisico's in eerste instantie correct te kunnen inschatten. Aansluitend wordt de wijze van adviesverlening van het agentschap Zorg en Gezondheid daarop intern afgestemd.			
25		Strengere vw dan BBT. Als activiteiten ernstige ecotoxicologische of humaan toxicologische risico's met zich zouden meebrengen, worden voor lozings- en emissienormen extra maatregelen overwogen naast de BBT's.			
26		Bijstellingsprocedure omgevingsvergunning. De omgevingsvergunning kan volgens het Omgevingsvergunningendecreet onderhevig gemaakt worden aan periodieke evaluatiemomenten. Er moet een systemisch periodiek evaluatiesysteem worden uitgewerkt dat afgestemd is op de risico's die verbonden zijn aan de vergunde activiteiten, met inachtnaam van de Europese regels. Door middel van een regelmatig geactualiseerde risicoanalyse wordt een prioritering opgesteld. De Vlaamse Regering valideert die prioritering en rapporteert erover aan het Vlaams Parlement.			
27		Evaluatie permanent karakter omgevingsvergunning. Zodra de omgevingsvergunning lang genoeg van kracht is, wordt er een evaluatie gemaakt met bijzondere aandacht voor het permanente karakter ervan.			
28		De totale stoffenbalans en de chemische reacties , per milieutechnische eenheid,			

		maken telkens onderdeel uit van een (wijziging van) vergunningsaanvraag. Die stoffenbalans brengt zo veel mogelijk het totaalbeeld van de productieprocessen in kaart en besteedt bijzondere aandacht aan neven- en restproducten.			
29		Informatieplicht exploitant. Bij vergunningsaanvragen en inspecties van de afdeling Handhaving moet de exploitant, vanuit zijn zorgplicht, alle relevante informatie transparant en volledig aanbieden. Die informatie wordt bijgehouden in een nog te ontwikkelen kruispuntbank omgeving, zodat een uniek dossierbeheer mogelijk is.			
30		Transparantie over kennis. Er is onderzoek nodig naar mogelijkheden om de transparantie van multinationals, hun activiteiten en de kennis van de impact daarvan op milieu en gezondheid, te vergroten en afdwingbaar te maken.			
31		Meldingsplicht veroordelingen en normen. Er wordt onderzocht op welke wijze internationale bedrijven (zoals 3M) zelf de verantwoordelijkheid kunnen krijgen om binnen de Europese Unie actief melding te doen van veroordelingen of strengere normering die ze opgelegd krijgen in andere landen, waardoor die onmiddellijk ook van toepassing kunnen worden in Vlaanderen. Daarnaast moet ook worden onderzocht welke handhavingsinstrumenten kunnen worden ingezet als die internationale bedrijven niet aan die meldingsplicht voldoen.			
32		Blijvende bedrijfs- en productaansprakelijkheid. De piste van de blijvende bedrijfs- en productaansprakelijkheid (voor historische en eventuele toekomstige verontreinigingen) wordt verder onderzocht. In dat kader wordt vanuit preventief oogpunt bij Europa aangedrongen om de 'life cycle responsibility' in te passen in de REACH-verordening. Voor omgevingsvergunningen die de productie van nieuwe chemische			

		stoffen omvatten, wordt een 'life cycle assessment' van die stoffen gevraagd.			
33		Duurzaamheidstoets bij subsidies. Vlaamse economische subsidies worden onderworpen aan een duurzaamheidstoets. Zo wordt vandaag al een klimaatplan gevraagd aan de bedrijven die steun willen verkrijgen. Dat heeft als bedoeling de transitie van de chemische sector naar een circulaire productie te stimuleren. Bovendien moet er ook een actief alarmeringsbeleid naar de subsidiërende diensten worden gevoerd als milieuregels worden overtreden. Ook op dat vlak bewijst de nieuwe kruispuntbank omgeving zijn nut.			
34		EMAS-registratie. In overleg met de federale overheid wordt nagegaan in welke mate die principes ook voor federale overheidssteun kunnen worden toegepast, bijvoorbeeld voor de EMAS-registratie (Eco-Management and Audit Scheme).			
35		Zelfcontrole. De kwaliteit en het toezicht op de zelfcontrole van bedrijven, onder andere bij normoverschrijdingen, moeten verbeterd worden.			
36	5.3. Grondverzetsproject met bodemvervuiling 5.3.1. Algemeen grondbeleid	Draaiboek chronische situaties. Het bestaande draaiboek voor milieu-incidenten, dat zich vandaag richt op acute of accidentele gebeurtenissen, wordt uitgebreid met vastgestelde chronische situaties die al dan niet plots onder de publieke belangstelling komen en ecotoxicologische en humaan toxicologische gevolgen hebben. Dat draaiboek wordt politiek gevalideerd.			
37		Binnen het Vlaamse milieubeleid is het opstarten van de sanering van alle historische bodemverontreiniging tegen 2036 een belangrijke doelstelling. De onderzoekscommissie ondersteunt die ambitie. Als er tijdens een project een verontreiniging wordt vastgesteld, wordt die in eerste instantie altijd gesaneerd als de risicoanalyse aantoont dat sanering aangewezen is. De inzetbaarheid van alle mogelijke saneringstechnieken, zowel in situ als ex situ,			

		moeten dan ook onderzocht worden en gemotiveerd, geweigerd of aangenomen worden. De motivatie gaat ruimer dan een loutere financiële afweging. Als uit dat onderzoek blijkt dat sanering onmogelijk is, mag volgens het standstillprincipe de vervuiling door de werkzaamheden op geen enkele manier verspreid worden. Als het standstillprincipe niet als minimum kan worden gegarandeerd en er dus extra milieu- of gezondheidsrisico's door ontstaan, kunnen de werkzaamheden op die locatie niet uitgevoerd worden.			
38		Definitie kadastrale werkzone. De wijze waarop met de kadastrale werkzone kan worden omgegaan, wordt verder geëvalueerd, waarbij onder meer het begrip 'project' wordt gedefinieerd.			
39	5.3.2. Erkend bodemsaneringsdeskundige – niet-genormeerde parameters	De overheid bepaalt de algemene toetsingswaarden en normen (opgenomen in VLAREBO).			
40		Opmaak geformaliseerd afwegingskader voor projectspecifieke toetsingswaarden. Voor het bepalen van projectspecifieke toetsingswaarden voor niet-genormeerde parameters maakt de OVAM een evaluatie over wie daarvoor verantwoordelijk is: de eBSD of de OVAM zelf. De OVAM neemt die beslissing op basis van een nader te bepalen geformaliseerd afwegingskader, waarbij onder meer rekening wordt gehouden met de omvang en het risico van de vervuiling. Als de eBSD verantwoordelijk is, valideert de OVAM alleen het proces; in het andere geval draagt de OVAM de eindverantwoordelijkheid voor zowel het proces als het resultaat. De kosten daarvoor worden op een billijke manier verdeeld en worden maximaal verhaald op de vervuiler.			
41		Opmaak controlesysteem eBSD. Voor de kwaliteitsborging wordt naast de erkenning van de eBSD's ook een robuust controlesysteem uitgewerkt om de			

		onafhankelijkheid en correctheid van hun werkwijze te garanderen.			
42		Evaluatie werking bodembeheersorganisaties. De werking van de bodembeheerorganisaties en hun rol in dat proces worden onderworpen aan een evaluatie en worden zo nodig bijgestuurd.			
43	5.3.3. Informatie- en kennisdeling	Databank. Alle resultaten van bodemanalyses in het kader van een vervuiling worden aangeleverd aan de OVAM en verzameld in één databank.			
44		Transparante infoverstreking aan iedere gebruiker. Op het moment dat een perceel wordt opgenomen in het grondeninformatieregister (GIR), moet de OVAM de eigenaar daarvan op de hoogte brengen, met de vraag om ook de eventuele huurder of gebruiker daarvan op de hoogte te brengen. Als het (te verwachten) gebruik van de grond conflicteert met de vaststellingen in het GIR, moet de Vlaamse overheid de eigenaar, de huurder of de gebruiker daarvan op de hoogte brengen. Bij elke overdracht van de grond moet die informatie samen met het bodemattest aan de nieuwe eigenaar worden bezorgd. De informatie op het bodemattest moet transparant en goed begrijpbaar zijn voor de ontvanger, aangezien het dikwijls gaat om burgers zonder enige kennis over bodemverontreiniging.			
45		Autonome staalname OVAM. Bij een vermoeden van verontreiniging en met respect voor de rechten van de eigenaar van de mogelijk verontreinigde gronden moet de OVAM in staat zijn om autonoom stalen te nemen als dat aangewezen lijkt volgens een geformaliseerde risicoanalyse. Eventuele wetgevende belemmeringen moeten aangepakt worden.			
46		De overheid stelt het belang van de burger en de omgeving voorop. De overheid moet te allen tijde onafhankelijk daarover kunnen communiceren. De overheid maakt geen afspraken met derden die dat principe niet			

		respecteren.			
47		Meldingssysteem dadingen. Er moet een meldingssysteem worden opgezet zodat het Vlaams Parlement en de Vlaamse Regering systematisch op de hoogte worden gebracht van dadingen die handelen over aangelegenheden die een significante impact kunnen hebben op het leefmilieu en de volksgezondheid. Daarbij wordt het evenwicht bewaakt tussen de controletaak van de overheid en de vertrouwelijkheid van dergelijke dadingen.			
48	5.4. Werking van de overheidsdiensten (en besluitvorming) 5.4.1. Personeel	Personeelsbeleid. Het personeelsbeleid moet te allen tijde afgestemd zijn op de verwachte taakstelling van de desbetreffende diensten. Daarom moet er geïnvesteerd worden in voldoende mensen, expertise en kennisdeling.			
49		Plan van aanpak Departement Omgeving, OVAM, VMM, AZG. Specifiek voor de gehoorde overheidsdiensten wordt op korte termijn een plan van aanpak gevraagd waarin de huidige kerntaken van die diensten duidelijk worden uitgezet ten opzichte van de personeelsorganisatie.			
50		Instrumenten voor beleidsdomeinoverschrijdende samenwerking. Er wordt een cultuur van meer beleidsdomeinoverschrijdende samenwerking gecreëerd, zonder verlies aan expertise vanuit de verschillende gespecialiseerde diensten. Daarvoor worden tools uitgewerkt. De verantwoordelijkheid van de leidend ambtenaren van de diverse departementen en agentschappen, alsook de rol van de volledige Vlaamse Regering wordt daarin benadrukt.			
51		Instrumenten om neutraliteit en onafhankelijkheid te garanderen. Wat het personeelsbeleid betreft moet er bijzondere aandacht gaan naar de neutraliteit en onafhankelijkheid. Extra werk- en controlemethodieken worden uitgerold om daarover te waken. Een concrete aanbeveling bestaat er bijvoorbeeld in dat bij de afdeling			

		Handhaving dossiers in een roulatiesysteem kunnen worden gebracht, waarbij zonder kennis- en efficiëntieverlies steeds een ‘nieuw’ kritisch oog meekijkt. Regelmatige interne en eventuele externe audits kunnen de alertheid vergroten en de werking van de diensten versterken.			
52		Bij de overheidsdiensten bestaan al verschillende mogelijkheden zoals interne meldingssystemen, vertrouwenspersonen en meldingen bij Audit Vlaanderen. Er is ook in een beschermingsstatuut voor klokkenluiders voorzien. Die mogelijkheden worden periodiek onder de aandacht van de personeelsgroep gebracht.			
53		Een beleidsbepalende beslissing is altijd gedocumenteerd in een goedgekeurd verslag.			
54	5.4.2. Kennisopbouw – kennis- en informatiedeling	Kennishub Omgeving en Gezondheid. Vlaanderen bouwt een beleidsdomeinoverschrijdende kennishub Omgeving en Gezondheid uit, zodat het sneller zicht krijgt op lopend wetenschappelijk onderzoek of dat zelf kan coördineren, waarna dat onderzoek op een efficiënte manier omgezet kan worden in beleidsaanbevelingen. Die kennishub kan het best de vorm van een netwerkstructuur krijgen, die gebaseerd is op de volgende drie pijlers: 1° een onderzoekspijler zodat bestaand onderzoek gecoördineerd wordt en eventueel geïnitieerd kan worden; 2° een beleidspijler zodat het beleidsvoorbereidende en uitvoerende werk van de administraties beter wordt gecoördineerd; 3° een data-analysepijler zodat de verschillende beschikbare milieu- en gezondheidsdata geconsulteerd kunnen worden en sneller correlaties kunnen worden onderzocht.			
55		Uitbouw juridische expertise. De juridische expertise wordt versterkt, zodat de overheid beter gewapend is voor het beleidsvoorbereidende werk en voor			

		procedures met betrekking tot milieu en gezondheid.			
56		Rapportage beleidsdomeinoverschrijdende samenwerking. Er wordt jaarlijks gerapporteerd in het Vlaams Parlement vanuit de beleidsdomeinoverschrijdende samenwerking tussen de beleidsdomeinen Omgeving en Gezondheid.			
57		De werkgroep zeer zorgwekkende stoffen wordt in die kennishub geïntegreerd. Het doel van die werkgroep bestaat erin objectieve beoordelingskaders te ontwikkelen voor gezondheidkundige advieswaarden (GAW's) voor blootstelling aan chemische stoffen die opgenomen werden in de kandidatenlijst van zeer zorgwekkende stoffen voor autorisatie van ECHA.			
58		Verband onderzoek-, productie en gebruikseenheden bij zeer zorgwekkende stoffen. Bij het vastleggen van de lijst van zeer zorgwekkende stoffen moet een systematische link worden gelegd met onderzoeks-, productie- en gebruikseenheden, om vervolgens mogelijke risico's voor mens en omgeving regiospecifiek sneller op de radar te hebben.			
59		Meldingsplicht onderzoek. In het kader van de milieuzorgplicht zal een bedrijf dat onderzoek laat uitvoeren waaruit blijkt dat er specifieke milieu- of gezondheidsproblemen zijn, dat altijd melden.			
60		Kindnorm. Vanuit het voorzorgsprincipe wordt onderzocht op welke wijze een effectieve en vroegtijdige risicosignalering kan worden uitgewerkt, waarbij rekening wordt gehouden met de kindnorm, de cocktaileffecten en de traceerbaarheid van chemische stoffen.			
61		Kruispuntbank Omgeving. Er wordt een kruispuntbank omgeving opgezet, waardoor een uniek dossierbeheer mogelijk is. De digitale, geïntegreerde databank verzamelt de opgevraagde gegevens van bedrijven, alsook alle overheidsinformatie zoals vergunningen, vaststellingen vanuit			

		handhaving enzovoort. Dat zorgt enerzijds voor een administratieve vereenvoudiging voor de bedrijven, en anderzijds kan daardoor alle beschikbare informatie eenvoudig ter beschikking gesteld worden van de adviesverlenende, vergunningverlenende, en handhavende overheid, alsook van de lokale overheid van het grondgebied waar de bedrijven gevestigd zijn.			
62		Procedure crisiscommunicatie. In geval van calamiteiten allerlei, waarbij op grote schaal de volksgezondheid of het leefmilieu dreigt aangetast te worden, moeten alle betrokken overheidsinstanties en kabinetten onmiddellijk over alle beschikbare relevante informatie kunnen beschikken. Beleidsdomeinoverschrijdende crisiscommunicatierichtlijnen moeten daarvoor opgenomen worden in het aangepaste draaiboek voor milieu-incidenten. Bij communicatie met de burgers wordt het lokale bestuursniveau steeds actief betrokken als mede-initiatiefnemer.			
63		Actieve openbaarheid milieu-informatie. De onderzoekscommissie beveelt aan dat de Vlaamse overheid stappen vooruit zet met betrekking tot actieve openbaarheid van milieu-informatie.			
64	5.4.1. Handhaving en vervolging	Samenwerking handhavingsdiensten. Handhavingsdiensten moeten meer beleidsdomeinoverschrijdend samenwerken.			
65		Door verschillen in de manier waarop verschillende Vlaamse overheidsdiensten stalen nemen, kunnen analyseresultaten niet uniform gebruikt worden in de bewijsvoering en besluitvorming. Er wordt onderzocht hoe die processen beter op elkaar afgestemd kunnen worden.			
66		Meer en beter controlesysteem. Zelfcontrole is een belangrijke schakel om te komen tot een sluitende handhaving. Het niet respecteren van de zelfcontrole of het aanleveren van informatie die niet spoort met			

		de werkelijkheid, wordt door de commissie als een zware fout tegen de milieuzorgplicht gezien. Daarnaast moet de dienst Handhaving de keten sluiten door minimaal alle Europees verplichte controles uit te voeren en regelmatig onaangekondigde controles of audits uit te voeren.			
67		Bedrijven die in het kader van hun milieuzorgplicht calamiteiten of problemen melden, moeten kunnen rekenen op een zeker vertrouwen en een oplossingsgerichte ingesteldheid van de overheid. Daartegenover staat dat bedrijven die hun milieu-zorgplicht niet ter harte nemen of niet optreden, kordaat bestraft moeten worden.			
68		Audit handhavingsinstrumenten. Om te komen tot een adequater systeem van risicoanalyse van potentiële vervuilers wordt een volwaardige audit uitgevoerd van de handhavingsinstrumenten, waarbij: – niet alleen overtredingen van de huidige milieuwetgeving in beschouwing genomen worden, maar ook de informatieplicht van bedrijven; – naast de bestaande handhavingsinstrumenten ook de mogelijkheid en wenselijkheid van voldoende hoge punitieve schadevergoedingen worden meegenomen; – ook kennis en ervaring van buitenlandse handhavingsautoriteiten worden geïntegreerd.			
69		Handhaving heeft pas zin als er ook een correct vervolgsbeleid aan wordt verbonden. De Vlaamse Regering overlegt met de federale overheid, waaronder de parketten, om te komen tot een proportionele, kwaliteitsvolle milieurechtsgang.			
70		Groepsvordering milieuvervuiling. In overleg met de federale overheid wordt onderzocht of het toepassingsgebied van de groepsvordering kan worden uitgebreid naar ernstige milieuvervuiling, zodat partijen die schade lijden, zich kunnen verenigen via een ‘rechtsovername tot collectief herstel’ en dus			

		als groep een vordering bij de rechter kunnen brengen om zo een vergoeding voor hun schade te krijgen.			
--	--	--	--	--	--

ANTWOORD

op vraag nr. 1076 van 17 augustus 2022

van **MIEKE SCHAUVLIEGE**

Op 30 maart 2022 presenteerde de parlementaire onderzoekscommissie PFAS/PFOS (hierna 'de Onderzoekscommissie') haar definitief rapport, met daarin aanbevelingen die ervoor moeten zorgen dat de overheid een adequate aanpak ontwikkelt voor de omgang met gevaarlijke chemische stoffen en een herhaling van de problematiek in Zwijndrecht vermijdt. Een aanpak die moet voorkomen dat nieuwe verontreiniging ontstaat en waarborgt dat de bestaande verontreiniging adequaat wordt opgenomen.

Op dit moment wordt een rapporteringsdocument aangaande de aanbevelingen opgemaakt waarin een overzicht zal gegeven worden over hoe de aanbevelingen aangepakt worden, wat de stand van zaken is, wie verantwoordelijk is en welke timings worden nagestreefd. Dit rapporteringsdocument zal binnenkort onder de vorm van een mededeling aan de Vlaamse regering op de Vlaamse regering geagendeerd worden.

In dit rapporteringsdocument worden de aanbevelingen voor de beleidsvelden omgeving en gezondheid opgenomen. De commissie deed een aantal aanbevelingen die de algemene overheidswerking betreffen. De aanbevelingen m.b.t. de algemene overheidswerking worden waar mogelijk mee opgenomen bij de aanpak van de specifieke aanbevelingen of in de interne werking. Er wordt bij de andere beleidsdomeinen op aangedrongen om de op hen van toepassing zijnde aanbevelingen (mee) uit te voeren. Tot slot bevat het rapport van de Parlementaire Onderzoekscommissie ook enkele aanbevelingen die betrekking hebben op de bevoegdheden van de federale overheid. Waar mogelijk worden deze aanbevelingen vanuit mijn beleidsdomein doorgegeven aan de relevante federale administraties.

In lijn met de aanbevelingen van de Onderzoekscommissie wordt er ook budget voorzien voor de aanpak van PFAS. Dit gaat in eerste instantie naar het opstarten van nieuwe studies, het ontwikkelen en bijstellen van meetmethodes en het ontwikkelen van een normenkader, alsook naar het opstarten van bijkomende metingen, monitoringscampagnes, gezondheidssurveillance en inzet op preventief gezondheidsbeleid.